

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е *В. 5*

София, 4 юни 1992 г.

Конституционният съд в състав:

Председател:	Асен Манов	Николай Павлов
Членове:	Младен Данаилов	Теодор Чипев
	Цанко Хаджистойчев	Милена Жабинска
	Станислав Димитров	Любен Корнезов
	Нено Неновски	Пенчо Пенев

при участието на секретар-протоколчика Стойка Белова в закрито заседание, проведено на 2 юни 1992 г. разгледа докладваното от съдиите Цанко Хаджистойчев и Пенчо Пенев конституционно дело № 11/1992 г.

Група от 59 народни представители от 36-о Народно събрание с искане от 16 април 1992 г., уточнено на 23 април 1992 г. са поискали Конституционният съд да обяви за противоконституционни посочени разпоредби от Закона за изповеданията (ДВ, бр.48 от 1949 г., изм. Изв., бр.1 и бр.13 от 1951 г.). Искането е образувано в конституционно дело № 10/1992г. и с определение от 24 април 1992 г. са конституирани като заинтересовани страни по делото Народното събрание, Министерския съвет, Светия синод на Българската православна църква, Главното мюфтийство, Католическата църква и Евангелистката петдесятна църква.

По искане на президента на Републиката от 6 май 1992 г., уточнено със становище от 27 май 1992 г., е образувано конституционно дело №11/1992 г. Поискано е от Конституционния съд:

а) да даде задължително тълкуване на чл.13, ал.1 и ал.2 и чл.37 от Конституцията, и б) да установи противоконституционност на

Закона за изповеданията, приет на 24.02.1949 г. с изменения от 1950 г. и 1951 г. По делото са конституирани същите заинтересовани страни, както по конституционно дело № 10/1992 г.

Поради това, че предметът на искането по конституционно дело № 10/1992 г. е обхванат от този по конституционно дело № 11/1992 г., първото конституционно дело е присъединено към второто за съвместно разглеждане и решаване, като производството по конституционно дело № 10/1992 г. е прекратено.

От заинтересованите страни са постъпили становища, с изключение на Народното събрание и Министерския съвет.

Производството по делото е във фазата за решаване допустимостта на исканията, съгласно чл.19, ал.1 ЗКС и чл.25, ал.1, б."а" от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд.

I. Относно искането за тълкуване

Конституционният съд е сезиран от орган по чл.150, ал.1 от Конституцията. Иска се задължително тълкуване на конституционни разпоредби, което е правомощие на съда по чл.149, ал.1, т.1 от Конституцията.

Поради това Конституционният съд намира искането за допустимо.

II. Относно искането за установяване противоконституционност

Искането за установяване на противоконституционност на Закона за изповеданията се позовава на чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията. Поддържа се, че Конституционният съд е компетентен да преценява и да установява неконституционност по отношение на всички закони, без да прави разлика дали те са приети и влезли в сила преди или след приемането на Конституцията. Според искането правомощието по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията обхваща и приетите закони преди нея, т.е. заварените закони от Конституцията. Това разбиране Конституционният съд не споделя, като е имал възможността и по друго конституционно дело да се произнесе по този въпрос.

Законът за изповеданията, предмет на искането, е приет и влязъл в сила преди Конституцията. При това положение, след като се касае за заварен закон, Конституционният съд намира, че не

са налице условията за упражняване на правомощието по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията. Конституционният съд не е компетентен да се произнася по искания за установяване на противоконституционност на закони, приети преди Конституцията. Посоченото негово правомощие се отнася само за законите, приети при нейното действие. Единствено при действието на Конституцията и по силата на върховенството ѝ, както и на установеното с чл.5, ал.1 от нея изискване, според което другите закони не могат да ѝ противоречат, е предвиден контролът за конституционност на законите, които се упражняват от Конституционния съд. Предмет на този контрол могат да бъдат законите, които се приемат след приемането на Конституцията.

По отношение на заварените от нея закони Конституцията предвижда друг режим. По начало разпоредбите на тези закони се прилагат, ако не ѝ противоречат - § 3, ал.1 от Преходните и заключителните разпоредби. При противоречие те се считат отменени по силата на непосредственото действие по чл.5, ал.2, или подлежат на отменяване от Народното събрание, когато не са отменени по силата на непосредственото действие по чл.5, ал.2 на Конституцията. В първия случай посочената последица настъпва по право, а във втория - в резултат на законодателен акт на Народното събрание. Но и в двата разглеждани случая последицата е отменяване и тя не настъпва и не може да настъпи в резултат на решение на Конституционния съд. Това е така, защото съгласно чл.151, ал.2, изр.3 от Конституцията, актът, обявен за противоконституционен, не се прилага от деня на влизането в сила на решението на Конституционния съд. Последното има конститутивно действие и води до неприлагане занапред обявеният за противоконституционен акт. Колкото съществува спор дали някой заварен закон е отменен по силата на прякото действие на Конституцията, касае се за тълкуване на закона, което може да се направи във всеки конкретен случай от съответния правоприлагащ орган. Тълкуването на разпоредбите на чл.151, ал.2, изр.3 и чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията дава основание да се

заклучи, че Конституционният съд не е компетентен да се произнася по искания за установяване на противоконституционност на заварени закони.

Това становище Конституционният съд е застъпил и с определеното си от 29 декември 1991 г. по конституционно дело № 1/1991 г. и не намира правни съображения да го промени.

Поради изложеното и на основание чл.19, ал.1 ЗКС, Конституционният съд

ОПРЕДЕЛИ

ДОПУСКА за разглеждане искането на президента на Републиката за тълкуване на чл.13, ал.1 и ал.2 и чл.37 от Конституцията.

ОТКЛОНЯВА искането на 59 народни представители от 36-то Народно събрание и на президента на Републиката за установяване на противоконституционност на Закона за изповеданията от 1949 г.

Препис от определеното да се изпрати на подателите на исканията, както и на заинтересованите страни.

Председател: (Асен Манов)

(Николай Павлов)

Членове: (Младен Данаилов) *М.М.*

(Теодор Чипев)

(Цанко Хаджистойчев)

(Милена Жабинска)

(Станислав Димитров)

(Любен Корнезов) *О.М. и др. от 2 декември*

(Неню Неновски) *О.М.,*

(Пенчо Пенев) *О.М. и др. от 2 декември*

*ал. 2 от
ЗКС 93.*